

ing te be-
schafte dan
erkingen om
indivi-
duaal uit te
reg voor tal
s nu kwa-
men gemeen-
dies de ge-
oor onware
voor hun
in met den
kerkraad
ing te for-
te volstaan,
tot welke
ante aanlei-
het is, dat
e gewoonte

deze zaak
kizing ach-
kunnen nu
meente be-
ant worden
ement voor
leg met de
men liefst
aan op een
te saam, en
nstand een

lijk geweest
antwoorden
uitdrukking:
ssching der

op, dat door
den kinder-
et algemeen.
dergeboorte
later te be-

it ons droops-
gebruikt
van betuigen
gold niet de
maar alleen

hij toe, dat
nleiding tot

waar van de
toegeven, dat
drukking tot

als in één
te niet de af-
op onderstelt

Deze nauwe
stand gegene-
den gewekt,
kking „onder-

nde ontken-
arakter. De
tegenover
nauw van
fontkenning,
ken, die hier

sluit, uit be-
telijk en gra-
zeel rijker
tot ons komt,
it, indien wij

hadden toe-
zing zal zeker
den het feit,
ijk is, en die
ding zich ge-
is zoo uitdijf,
seggenswijze

ntwoord het

fankbaar en

elsol.

og van plan
wet om de
om het zoo-
ten onzent
g dit stelsel

daarom een
taal Corre-
even van de
el rust, de
wordt toe-
stet dusverre

n dienst te
te nemen:

vernieuwing
d. Het vierde
zijn gouden
veien wordt
mends heeft,
een goed deel
de wijziging
het mij niet
te zeifen en
naken heb-
te leen van
gie te stellen
e buiten den
en ons blad
ven.

zelf niet, dat
wij blijven
te taak achten
en de kerk
lijken versta-
n van de
n uitweg ge-
felfder stelsel

ij deze twee
den individua

en de decentralisatie. Mr. E. Münsterberg, die
ter gelegenheid van het gouden feest een be-
schrijving van het Elberfelder stelsel gaf (ver-
trald in no. 113 van het Tijdschrift voor
Armenzorg en Kinderbescherming), vertolkt deze
beginselen door: Hulp van Mensch tot Mensch.
Het Elberfelder stelsel gaat dus uit van de
gedachte, dat de helpende den behoeftige per-
soonlijk moet tegemoet treden, in zijn omstan-
digheden doordringen, en geheel in overeen-
stemming met die omstandigheden zijn hulp
toepassen. Dit kan alleen door persoonlijk be-
zoek, en door een onderzoek in te stellen naar
de omstandigheden waarin de behoeftige ver-
keert, naar de familiebetrekkingen enz. De heer
Münsterberg erkent in bovengenoemd opstel,
dat dit beginsel van „de hulp van mensch tot
mensch" het eerst en het duidelijkst is waar te
nemen bij de oude Christelijke gemeenten. Dan
betooft hij hoe dit beginsel in de Middeleeuwen
te loor ging en eigenlijk pas weer door de Her-
vorming op den voorgrond is gebracht. Ook
geeft hij de eere aan de Gereformeerden, dat
bij hen de grondslagen der oude diakonie zijn
behouden en vooral aan den Beneden Rijn en
in Nederland vast burgerrecht hebben verkregen.

Op dezen grondslag wil het Elberfelder stelsel
individuele behandelings. Het gedeelte der stad,
dat in de termen valt voor armenzorg, wordt
in wijken ingedeeld, waar een aantal assistenten
of bezoekers moeten werkzaam zijn. Deze
assistent moet 2 tot 4 gezinnen voor zijn reke-
ning krijgen. Geregeld moet hij op die gezinnen
toezicht oefenen. Sommige zeer grote steden,
waar het stelsel is ingevoerd, hebben meer dan
4 gezinnen voor één assistent. Zoo Breisau 6,
Stettin 8, Königsberg 12. Ook wordt er reke-
ning mee gehouden, dat bv. een rentenier meer
bezoeken kan afleggen dan een man van
zak. Minstens eens in de 14 dagen moet
de assistent zijne bezoeken afleggen. De bedoe-
ling van het bezoek is om aan verkeerde onder-
steuning paal en perk te zetten, onvoldoende onder-
steuning te doen vermeerdere, te zorgen voor
plaatsing in gestichten indien dit noodig is enz.
Bovendien letten op schoolbezoek, gedrag en
wat dies meer zij. Dus vrij zijn van den
arme en tevens diens spion.

De uitsluiting der toegesegde ondersteuning
moet bepaald door den bezoeker zelf gedaan
worden, hetzij hij daarvoor zelf naar den arme
gaat, hetzij hij dien bij zich aan huis laat komen.
Elke ondersteuning moet op elke vergadering
opnieuw toegestaan worden. Het bedrag der
ondersteuning wordt in Elberfeld geregeld naar
het roegenaamde tarief systeem, gegrond op het
bestaansminimum. Het kleinste bedrag wordt
berekend waarvoor de armen hunne kosten voor
het allereenvoudigste levensonderhoud kunnen
dekken. De regeling bepaalt, dat het volgens
het tarief berekend bedrag niet moet, doch
slechts mag verstrekt worden.

Om de individuele behandeling mogelijk te
maken en toch goede controle te oefenen, wordt
de stad verdeeld in districten en de districten
weer in wijken. Aan het hoofd van elk district
staat een voorzitter, onder wiens presidium de
bezoekers op de districtsvergadering samen
komen. Ieder bezoeker krijgt een wijk. De arme,
die ondersteuning begeert, moet bij dien be-
zoeker zich aanmelden. In sommige steden heeft
men alleen districten, terwijl de voorzitter dan
zelfstandig de gevallen onder de bezoekers ver-
deelt.

De decentralisatie werkt bij dit systeem zóó,
dat zeer velen aan het werk der armenverzorging
deelnemen, en zelfstandige colleges vormen, die
niet alleen onderzoeken, maar ook zelfstandig
beslissen bij de toepassing der hulp. In Elberfeld
en in de Rijnprovincies, en ook elders, is
men er in geslaagd menschen uit alle standen
der maatschappij voor dit werk te krijgen. Het
volgende lijstje doet over vier steden zien, hoe-
veel bezoekers er werkten en uit welke klasse
der maatschappij zij zijn.

	Hamburg.	Breslau.	Leipzig.	Frankfurt a/M.
Aantal inwoners.	705,738	422,738	455,089	288,489
Totaal aantal be- zoekers.	1561	1442	975	631
Geestelijken en onderwielend personeel.	128	194	149	78
Artsen en apo- thekers.	20	47	39	14
Logementhouders Ambtenaren (par- ticuliere en ste- delijke).	114	104	79	22
Kooplieden (ook handelsbedien- den).	213	263	312	248
Ambachtlieden en industrieele Huis en grondbe- sitters, rente- niers.	632	575	327	247
	60	134	47	43

In sommige steden worden ook bezoekers
aangewezen, die gezinnen bezoeken hijzonder
geacht, om door vrouwen behandeld te worden
biv. alleen staande vrouwen, gezinnen met veel
kinderen enz. Zoo bijv. te Keulen, Düsseldorf,
Frankfurt a M.

Bij het voortaan van decentralisatie, gaat het
Elberfelder systeem er van uit, dat elke decen-
tralisatie moet volmaakt worden. Daarom moet
er een centraal bestuur zijn dat algemeene lei-
ding geeft, controle oeffent enz.

Wat de resultaten van het stelsel betreft is
het een feit, dat waar het minder doelmatige
en geschikte systemen verving, de kosten veel
minder zijn geworden. Dit is het gevolg van
het grondige onderzoek, waaruit dikwijls blijkt,
dat onderscheiden behoeftige personen, die eigen-
lijk geen aanspraak op armenverzorging mogen
maken. Aan den anderen kant worden door het
individueel behandelen veel ellende en
armoede openbaar, waardoor nieuwe uitgaven
noodig worden. Maar toch gaat de totaal uit-
gaaf achteruit, omdat de ondersteuning overeen-
komt met den werkelijken toestand der armoede.
Heerscht er welvaart, dan zijn er weinig gezin-
nen die ondersteuning behoeven, terwijl dit
aantal groeit bij werkloosheid.

Wij laten hier een overzicht van een paar
Duitsche steden volgen, waaruit duidelijk de
waarheid van dit beweren blijkt.

Het jaarverslag van Elberfeld geeft een dui-
delijk overzicht van dit verschijnsel: in een
tabel worden de uitgaven sedert de herziening
van het armenwet in 1853 tot op heden opge-
geven en in verhouding tot het aantal inwoners
gebracht. In een aanhangsel worden de verschil-
lende oorzaken van af- en toename der uitgaven
meegedeeld, zoals oorlog, gebrek aan werk,
enz. Uit deze cijfers leert men duidelijk de

gevolgen van het systeem kennen. De bedelarij,
waarover steen en been geklond werd, verdween
als bij tooverslag, en niettegenstaande grotere
ondersteuning, werden de kosten der armen
zorg minder; in 1852 bedroegen zij nog 178,000
Mk., terwijl zij in 1853 tot 90,000 M. geredu-
ceerd werden. Het eerste cijfer werd bereikt,
toen de ondersteuning aanmerkelijk verhoogd
weiden en de bevolking meer dan verdubbeld
was. De uitgave der armenzorg zijn per hoofd
van de bevolking tot 1876, toen zij 1 M. 15
bedroegen, geringer dan van 1853—75, en blijven
gedurende de volgende jaren doorgaans ook be-
needen de raming van drie jaren.

In Mainz is de uitkomst als volgt:

Jaar.	Bevolking.	Uitgaven. Mk.	Per be- doelde. Mk.	Per in- woner. Mk.	Verhouding tusschen geestelijken en ondersteuners.
1853	134,900	1,866,222	83.54	1.70	2.05
1854	138,100	1,339,600	75.40	1.54	2.08
1855	140,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1856	142,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1857	144,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1858	146,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1859	148,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1860	150,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1861	152,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1862	154,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1863	156,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1864	158,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1865	160,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1866	162,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1867	164,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1868	166,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1869	168,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1870	170,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1871	172,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1872	174,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1873	176,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1874	178,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1875	180,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1876	182,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1877	184,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1878	186,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1879	188,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1880	190,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1881	192,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1882	194,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1883	196,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1884	198,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1885	200,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1886	202,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1887	204,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1888	206,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1889	208,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1890	210,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1891	212,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1892	214,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1893	216,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1894	218,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1895	220,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1896	222,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1897	224,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1898	226,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1899	228,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1900	230,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1901	232,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1902	234,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1903	236,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1904	238,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1905	240,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1906	242,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1907	244,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1908	246,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1909	248,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1910	250,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1911	252,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1912	254,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1913	256,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1914	258,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1915	260,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1916	262,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1917	264,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1918	266,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1919	268,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1920	270,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1921	272,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1922	274,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1923	276,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1924	278,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1925	280,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1926	282,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1927	284,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1928	286,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1929	288,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1930	290,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1931	292,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1932	294,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1933	296,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1934	298,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1935	300,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1936	302,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1937	304,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1938	306,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1939	308,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1940	310,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1941	312,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1942	314,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1943	316,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1944	318,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1945	320,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1946	322,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1947	324,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1948	326,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1949	328,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1950	330,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1951	332,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1952	334,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1953	336,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1954	338,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1955	340,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1956	342,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1957	344,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1958	346,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1959	348,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1960	350,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1961	352,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1962	354,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1963	356,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1964	358,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1965	360,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1966	362,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1967	364,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1968	366,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1969	368,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1970	370,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1971	372,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1972	374,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1973	376,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08
1974	378,100	1,120,960	79.66	1.51	2.08